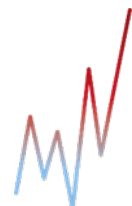

Budoucnost českého ocelářství

**Zvyšování konkurenceschopnosti
a dekarbonizace musí jít ruku
v ruce**

Helena Drdlová, Antonín Šámal

OBSAH

Shrnutí	1
Doporučení	2
Seznam zkratk	3
Úvod	4
1 Současný stav českého ocelářství a jeho role v hospodářské struktuře	5
1.1 Výroba oceli	5
1.2 Transformace ocelářství	8
2 Význam ocelářství perspektivou teorie ekonomické komplexnosti	12
3 Dosavadní vývoj diskuzí o budoucnosti českého ocelářství	16
4 Scénáře dekarbonizace a dalšího rozvoje českého ocelářství	20

Shrnutí

→ České ocelárny čelí rostoucímu tlaku vyvolanému poklesem poptávky ze strany stagnujícího evropského průmyslu, vysokými cenami energií a globální nadprodukcí oceli importované na evropský trh, přičemž se také nacházejí na začátku období přechodu od bezplatné alokace emisních povolenek k systému CBAM. Ocelárna Liberty Ostrava ukončila v roce 2023 výrobu oceli a v současnosti se věnuje pouze zpracovatelské výrobě. Třinecké železářny varují před podobným scénářem.

→ V návaznosti na evropskou dekarbonizační strategii plánují české ocelárny přechod na výrobu v elektrických obloukových pecích, která (obzvláště při využití nízkoemisní elektřiny) zajišťuje podstatné snížení emisí. Ocelárny žádají o finanční asistenci státu, argumentují přitom značnými náklady na modernizaci a vysokými cenami energií. Součástí požadavků je i tlak na revizi současných klimatických cílů, aby se udržela konkurenceschopnost českého průmyslu.

→ Využití perspektivy teorie ekonomické komplexnosti vede k vnímání ocelářství jako významné součásti znalostní a výrobní základny české ekonomiky. Zánik ocelářské výroby by měl negativní dopad na dlouhodobý rozvoj české ekonomiky a podryval by snahy o zvyšování domácí přidané hodnoty, ohrozil by tak jeden z cílů současných vládních hospodářských strategií.

→ Nezbytnou podmínkou pro úspěšný rozvoj ocelářské výroby bude intenzivní dekarbonizace ocelářství i dalších souvisejících odvětví. Evropské strategie usilují o vytvoření trhu se zelenou ocelí (např. upřednostňováním zelené evropské oceli ve veřejných zakázkách), intenzivnější využití elektřiny z obnovitelných zdrojů potom může adresovat problémy spojené s vysokými cenami energií.

→ Scénáře dalšího vývoje odvětví závisí na tom, jakou roli zaujme stát. Veřejná podpora oceláren je přínosná za splnění dvou podmínek: 1) tlaku na intenzivní dekarbonizaci a 2) zajištění spravedlivého rozdělení nákladů a zisků modernizovaného ocelářství mezi majitele a veřejnost (tak, aby nedošlo k socializaci nákladů a privatizaci zisků). Připouštíme i možnost vstupu státu do ocelářství v určité vlastnické kapacitě.

Doporučení

V souvislosti se záchranou a dalším rozvojem českého ocelářství by vláda měla:

- Podílet se spolu s evropskými institucemi na nákladech spojených s výstavbou elektrických obloukových pecí v Třineckých železárnách a případně i v Nové huti (dříve Liberty Ostrava). Konkrétní výše příspěvku by měla zohlednit finanční možnosti oceláren, stejně jako evropská pravidla pro státní pomoc (CISAF), zkušenost z okolních evropských zemí a srovnání s veřejnou podporou vynaloženou na jiné projekty (např. pobídky nabízené zahraničním investorům).
- Zajistit, aby v případě obnovení prosperity oceláren nedošlo k socializaci nákladů a privatizaci zisků, a nastavit mechanismus zpětného vymáhání podpory tak, aby současně zamezil nadměrné kompenzaci a neblokoval bankovní financování.
- V případných jednáních o úpravách EU ETS prosazovat řešení bezplatné alokace navázané na prokazatelný průběh dekarbonizační transformace závodů.
- Prosazovat důsledné vymáhání CBAM a jeho postupné rozšíření na nejrizikovější downstream produkty. Zároveň odmítat návrhy na snadné či diskreční vyřazování sektorů ze systému CBAM Evropskou komisí bez jasných, předem definovaných kritérií a časového omezení, které by oslabovalo předvídatelnost systému pro průmysl.
- Ve spolupráci s ocelářským a cirkulárním sektorem systematicky monitorovat domácí toky šrotu a cíleně podpořit modernizaci třídění a zpracování za účelem odstraňování kontaminantů, aby se zvýšila využitelnost šrotu pro výrobu kvalitní domácí oceli.
- Podpořit vznik trhu se zelenou ocelí jak na evropské úrovni, tak upřednostňováním zelené oceli v tuzemských veřejných zakázkách.
- Podpořit rozvoj tuzemské (zelené) ocelářské výroby s vyšší přidanou hodnotou (pomocí posilování kapacit ve výzkumu a vývoji, podporou exportu atd.).
- U velkých dekarbonizačních projektů posílit hodnocení podle nákladů na ušetřenou tunu CO₂, doplněné o posouzení systémového přínosu (např. dopad na energetickou soustavu nebo dodavatelské řetězce) a přínosu pro odolnost české ekonomiky.
- Dekarbonizaci průmyslu explicitně ukotvit ve Státní energetické koncepci a navazujících implementačních dokumentech spolu s vyvíjením tlaku na pokračující dekarbonizaci, včetně masivnějšího využívání elektřiny z obnovitelných zdrojů, rozvíjení síťové infrastruktury a spolupráce s průmyslem na jeho zapojení do síťových služeb.
- Rámovat veřejnou debatu o dekarbonizaci a rozvoji ocelářství (a českého průmyslu obecně) jako dva úzce propojené procesy, nikoliv jako protichůdné cíle.

Seznam zkratek

CBAM	Carbon Border Adjustment Mechanism (mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích)
CCS	Carbon Capture and Storage (zachytávání a ukládání CO ₂)
CID	Clean Industrial Deal (Dohoda o čistém průmyslu)
CISAF	Clean Industrial Deal State Aid Framework (rámeček veřejné podpory v CID)
CO ₂	oxid uhličitý
CZ-NACE	česká klasifikace ekonomických činností
EAF	Electric Arc Furnace (elektrická oblouková pec)
EOP	elektrická oblouková pec
EU ETS	European Union Emissions Trading System (systém EU pro obchodování s emisními povolenkami)
ETS ₁	stávající hlavní pilíř EU ETS pro průmysl a energetiku
ETS ₂	navazující systém povolenek pro další sektory
HDP	hrubý domácí produkt
IAA	Industrial Accelerator Act (plánovaný evropský legislativní akt)
ifo	ifo Institut (německý ekonomický institut)
JRC	Joint Research Centre (Společné výzkumné středisko Evropské komise)
LESS	německá dekarbonizační/klasifikační stupnice oceli
SMAP	A European Steel and Metals Action Plan (Akční plán pro ocel a kovy)
tCO _{2e}	tuny ekvivalentu CO ₂
TŽ	Třinecké železářny

Úvod

Evropský průmysl čelí výrazným tlakům, které se nevyhnuly ani českým ocelárnám. Ty v současnosti společně se státem stojí před řadou otázek: jakým směrem se bude ocelářský sektor vyvíjet? Za jakých podmínek bude možné toto odvětví dekarbonizovat? A jaké by byly případné důsledky jeho částečného či úplného konce pro budoucí rozvoj české ekonomiky? Na současnou situaci českého ocelářství je možné pohlížet jako na neuralgický bod tuzemské debaty nejen o dekarbonizaci, ale i o tom, kde je místo české ekonomiky v Evropě a jaká (či zda vůbec nějaká) bude vize jejího rozvoje na následující dekády. Naším argumentem je, že dekarbonizace a zvyšování konkurenceschopnosti české ekonomiky nejsou protichůdnými cíli, ale naopak jsou fundamentálně propojené a je nutné usilovat simultánně o dosažení obou.

Již rok uběhl od publikace evropské Dohody o čistém průmyslu (Clean Industrial Deal neboli CID), dokumentu vymezujícího jednu z hlavních politických priorit současné Evropské komise. Jejím cílem je vytvořit zastřešující rámec pro evropskou průmyslovou a hospodářskou politiku a reagovat na sílící varování před zhoršující se konkurenceschopností evropské ekonomiky.¹ Jedním z klíčových dokumentů CID je i Akční plán pro ocel a kovy (A European Steel and Metals Action Plan, SMAP), který vyzývá k dekarbonizaci a zároveň ochraně ocelářství a kovovýroby jakožto jednoho ze strategických odvětví evropské ekonomiky.² CID a jeho doplňující dokumenty vytyčují trajektorii, po které se bude v příštích letech ubírat nejen evropské úsilí o dekarbonizaci, ale také rozvoj evropského průmyslu jako takový. Pro českou ekonomiku, včetně silně destabilizovaného ocelářského sektoru, představuje CID vodítko k tomu, jak se v budoucnosti zapojit do nově vznikajících výrobních řetězců spojených s dekarbonizací, profitovat z přílivu evropských prostředků i soukromých investic do těchto odvětví a posilovat svou pozici v rámci evropských výrobních řetězců, zejména v nikách s vyšší přidanou hodnotou. To je ostatně cílem současných strategií českého hospodářského rozvoje: ať už dokumentu „Česko do top 10“ z dílny předcházející vlády schválené v říjnu 2024,³ nebo předvolební hospodářské strategie ANO.⁴

České ocelářství se přitom v posledních letech nachází v prohlubujících se obtížích. V roce 2024 vyhlásila insolvenční Liberty Ostrava, jedna ze dvou oceláren zabývajících se v Česku prvovýrobou oceli z železné rudy. Ta byla ukončena a v současnosti se firma věnuje pouze dílčí výrobě. Na podzim 2025 byla převzata novým majitelem, českým podnikatelem a politikem Martinem Pecinou, a v lednu 2026 oznámila záměr vybudovat za přispění státního Modernizačního fondu elektrickou obloukovou pec; tento plán je však zatím pouze v zárodku.⁵ Druhá česká ocelárna, Třinecké železářny, se podobně jako řada jiných evropských výrobců potýká s dopady zvýšených cen energií,⁶ konkurencí ze strany mimoevropských dodavatelů

¹ The Clean Industrial Deal: A Joint Roadmap for Competitiveness and Decarbonisation“ (2025), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52025DC0085>.

² „A European Steel and Metals Action Plan – Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs“ (2025), https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/european-steel-and-metals-action-plan_en.

³ Ministerstvo průmyslu a obchodu, „Hospodářská strategie České republiky: Česko do top 10“, 2024, https://mpo.gov.cz/assets/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/2024/10/Hospodarska-strategie_shrnuti-priorit-a-klicovych-oblasti_2.pdf.

⁴ ANO, „Hospodářská strategie | Česko: Země pro budoucnost 2.0“, 2025, <https://www.anobudelip.cz/file/edee/2025/09/hospodarska-strategie.pdf>.

⁵ Martin Knitl, „Stane se z Ostravy znovu ocelové město? Společnost Nová huť chce do čtyř let obnovit její výrobu“, iROZHLAS, 13. ledna 2026, https://www.irozhlas.cz/ekonomika/stane-se-z-ostravy-znovu-ocelove-mesto-spolecnost-nova-hut-chce-do-ctyr-let_2601130600_kvz.

⁶ Což platí převážně pro zpracování oceli, většina energie ve výrobě oceli v integrovaných ocelárnách typicky pochází z uhlí, jehož cena od maxima v roce 2022 na globálních trzích klesá a dostala se již na předcovidovou úroveň. Zdroj: IEA, Coal 2025.

a nejistotou spojenou s nákladnou dekarbonizací. Jak varuje SMAP, EU je v současnosti jediným ocelářským regionem na světě potýkajícím se s poklesem výrobních kapacit. Na vině je kromě vysokých cen energií i pokles poptávky (způsobený stagnací evropského průmyslu a uvalením cel na dovoz na americký trh) a zaplavení globálního i evropského trhu subvencovanou ocelí z třetích zemí, jako je Čína nebo Indonésie.⁷ EU na tuto situaci navrhuje reagovat hned v několika rovinách: zvýšením dostupnosti energií pro energeticky náročná průmyslová odvětví (včetně poskytnutí státní podpory) a pokračující dekarbonizací energetického sektoru; částečnou ochranou evropského trhu před dovozem od mimoevropských výrobců; snahou vytvořit zvýšenou poptávku po domácí zelené oceli; a systémem státní a evropské podpory pro dekarbonizaci samotné ocelářské výroby.

Tato analýza si dává za cíl zhodnotit současný stav ocelářského průmyslu v Česku a možnosti jeho dalšího vývoje v éře dekarbonizace a rostoucí volatility světové ekonomiky. Udržení ocelářské výroby chápe jako významné nejen z hlediska zaměstnanosti a vyhnutí se sociálním dopadům deindustrializace, ale také jako klíčovou součást znalostní a výrobní základny české ekonomiky, která může hrát významnou roli v budoucí snaze o technologický upgrading směrem k aktivitám s vyšší přidanou hodnotou. Stejně jako SMAP proto zdůrazňuje, že v procesu udržení a dekarbonizace ocelářství by měl hrát významnou roli i veřejný sektor.

⁷ OECD, „OECD Steel Outlook 2025“, OECD Steel Outlook (OECD Publishing, 2025), <https://doi.org/10.1787/28b61a5e-en>.

1 Současný stav českého ocelářství a jeho role v hospodářské struktuře

Ocelářství hraje v české ekonomice poměrně významnou roli nejen svou velikostí, ale i propojením s návaznými sektory, jako je automobilová výroba, strojírenství nebo železnice. Jeho produkty mají nezanedbatelný podíl na českém HDP, exportu i zaměstnanosti a podílejí se výrazně na produkci emisí skleníkových plynů, jak shrnuje tabulka níže.

Tabulka č. 1: Základní ekonomické ukazatele ocelářského sektoru v ČR

	CZ-NACE 24	CZ-NACE 25
Zahrnuté aktivity	Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství	Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků
Podíl na HDP	0,5 %	2,6 %
Zaměstnanost	~40 000 osob (2022)	~150 000 osob (2022)
Podíl na ročních emisích CO ₂ v ČR	~4,3 % (2024) ⁸	řádově nižší

Zdroj: CEVRO⁹

1.1 Výroba oceli

V evropském ocelářství dnes vedle sebe fungují dvě odlišné výrobní cesty s výrazně rozdílnými nároky na suroviny, energii a emise. Prvovýroba oceli z železné rudy (která probíhala v Liberty Ostrava a stále probíhá v Třineckých železárnách), založená na vysokých pecích a kyslíkových konvertorech, je materiálově závislá na dovozu rudy a koksárenského uhlí a zároveň patří k emisně nejnáročnějším průmyslovým procesům. Naproti tomu výroba oceli ze šrotu v elektrických obloukových pecích (EOP) má podstatně nižší přímé emise a přispívá k cirkulárnímu využití oceli. Právě po zvýšení objemu výroby touto metodou volá SMAP a v případě modernizace se jí podle svých plánů chtějí vydat i Třinecké železárny.¹⁰ Výroba v EOP zároveň vyžaduje dostatečný objem kvalitního ocelového šrotu, jehož dostupnost se stává strategickým faktorem pro další rozvoj této výrobní cesty. Uhlíková stopa EOP, a tedy dekarbonizace výroby oceli, je navíc z velké části nepřímo ovlivněna emisní intenzitou výroby elektřiny. Na obě výrobní cesty dále navazují následné stupně zpracování, jako je válcování, tváření a povrchové úpravy, které jsou méně emisně náročné, ale klíčové pro vznik výrobků s vyšší přidanou hodnotou a pro napojení ocelářství na širší průmyslové hodnotové řetězce.

Ocel vyráběná v elektrických obloukových pecích je dnes často označována jako „zelená“ kvůli své nižší emisní intenzitě, globálně však pro nedostatek šrotu není možné takto relativně udržitelně produkovat veškerou ocel. Zůstane proto nezbytná i prvovýroba oceli, která je dnes spojena s vysokými procesními i energetickými emisemi a jejíž hlubší dekarbonizace bude technologicky i ekonomicky výrazně

⁸ Vlastní výpočet, před uzavřením Liberty Ostrava v roce 2022 to bylo 7 % (Zdroj: Ondráš Příbyla, „Atlas dekarbonizace Česka“, Brno: Fakta o klimatu, 2025).

⁹ CEVRO Univerzita, „Studie mapující vztah českého ocelářského průmyslu a klíčových makroekonomických ukazatelů tuzemské ekonomiky a průmyslu“ (2025), <https://www.cevro.cz/file/1395>.

¹⁰ Zuzana Kubátová, „Vzpoua ocelářů? Šéf Třince vysvětluje, proč odložili zelenou investici“, *Seznam Zprávy*, 14. května 2025, <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-byznys-rozhovory-vzpoua-ocelaru-sef-trince-vysvetluje-proc-odlozili-zelenou-investici-276289>.

obtížnější.¹¹ Dnes se v EU metodou EOP ze šrotu vyrábí zhruba 45 % oceli, přičemž čistý export šrotu odpovídá přibližně 15 % jeho evropské produkce.¹² Dostupnost šrotu by se v následujících letech v Evropě měla spíše zvyšovat.¹³ Naopak většina vstupních materiálů pro prvovýrobu oceli, tedy koksárenské uhlí a železná ruda, je aktuálně dovážena ze zemí mimo EU.¹⁴ Dekarbonizace prvovýroby oceli bude vyžadovat buď nahrazení uhlíku vodíkem při redukci železné rudy, nebo potenciálně nasazení technologií zachytávání a ukládání oxidu uhličitého (CCS) u stávajících procesů. Ani jedno není zatím komerčně rozšířené a vzhledem k českým podmínkám je nepravděpodobné, že by se tu využívalo.^{15,16} Náklady a emisní intenzitu dvou hlavních výrobních procesů shrnuje následující graf. Aktuálně jsou materiálové náklady výroby ze šrotu vyšší než z vysoké pece, zatímco její emisní intenzita je výrazně nižší. S postupně se zvyšující nutností platit za emisní povolenky se ale nákladový poměr otočí, pokud ostatní položky zůstanou na zhruba stejné úrovni. Cena oceli v EU na začátku roku 2026 začínala na 650 eurech/t a certifikované zelené oceli o 70 eur výš.¹⁷

¹¹ Agora Industry, „Achieving climate-neutral steel by 2050. How the steel sector can shift from coal-based to clean production“, 2025, <https://www.agora-industry.org/publications/coal-to-clean-climate-neutral-steel-by-2050>.

¹² EUROFER, „European Steel in Figures 2025“, 2025, https://www.eurofer.eu/assets/publications/brochures-booklets-and-factsheets/european-steel-in-figures-2025/European-Steel-in-Figures-2025_23062025.pdf.

¹³ Mission Possible Partnership, „Making net-zero steel possible“, 2022, <https://3stepsolutions.s3-accelerate.amazonaws.com/assets/custom/010856/downloads/Making-Net-Zero-Steel-possible.pdf>.

¹⁴ Thibaut Maury et al., „Analysis of the EU Steel Supply Chain: Current Trends and Circularity Opportunities“, 2025, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC142660>.

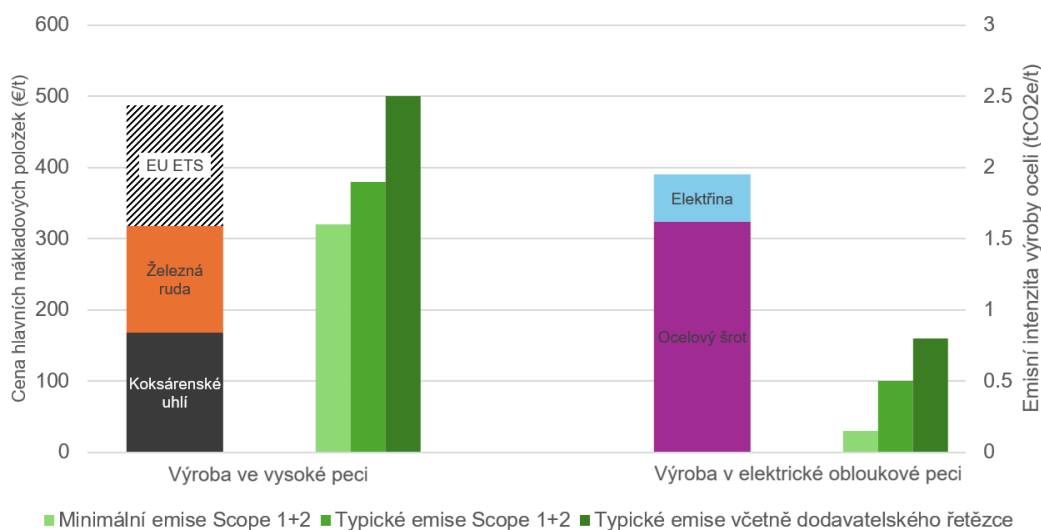
¹⁵ Frank Bold, host, Jiří Mravec & Antonín Šámal: „What Heavy Industry Needs to Successfully Decarbonise“, 2025, <https://en.frankbold.org/frankly-speaking-podcast/91-jiri-mravec-antonin-samal-what-heavy-industry-needs-to-successfully-decarbonise>.

¹⁶ Přestože Vodíková strategie ČR z roku 2021 odhaduje spotřebu vodíku v hutnictví v roce 2040 na více než 40 % celkové české spotřeby, například analýza EGU „Dopad klimatického cíle pro rok 2040 na Českou republiku“ z roku 2025 předpokládá pro dekarbonizaci výroby oceli v ČR pouze přechod na EOP.

¹⁷ Benjamin Steven a Maria Tanatar, „European Coil and Green Steel Round-up: European Coil Prices Rise on CBAM“, New Quotas – EUROMETAL, 3. února 2026, <https://eurometal.net/european-coil-and-green-steel-round-up-european-coil-prices-rise-on-cbam-new-quotas/>.

Obrázek č. 1: Hrubý odhad hlavních nákladových položek výroby jedné tuny nezpracované oceli v EU (levá osa) a emisní stopa výroby (pravá osa)

Zahrnutý jsou dva hlavní výrobní procesy: výroba primární oceli ve vysoké peci a sekundární oceli ze šrotu v elektrické obloukové peci. Dopad emisní intenzity nakupované elektřiny je zhruba v rozmezí 0–0,5 tCO₂e/t oceli pro EOP. Emisní povolenky v systému EU ETS zatím ocelárny dostávají většinou bezplatně, odhad jejich nákladů předpokládá vlastní výrobu elektřiny. Zobrazené náklady nezahrnují mj. mzdy, odpisy, spotřební a ostatní materiály, dopravu nebo následné zpracování oceli, které dohromady tvoří zbylých až zhruba 50 % nákladů výroby oceli. Mzdové náklady výroby v EOP jsou typicky nižší než u vysokých pecí.

Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostat, Fakta o klimatu, GMK, TradingEconomics, LESS, JRC, Eurofer, TŽ

1.2 Transformace ocelářství

Jak už bylo zmíněno, evropské ocelářství se aktuálně nachází v silně destabilizované pozici: podle průzkumu ifo Institutu z února 2026 mezi německými průmyslovými výrobci uvedla zhruba třetina dotázaných pokračující ztrátu konkurenceschopnosti na globálních trzích; v oblasti výroby a zpracování kovů to bylo 47 %.¹⁸ Odborné studie i organizace zastupující zájmy ocelářského průmyslu uvádějí jako hlavní důvody globální nadprodukcí pocházející převážně z Číny, drahé energie, nízkou poptávku způsobenou zpomalením evropského průmyslu a nutnost začít platit za část vypuštěných emisí v systému EU ETS.¹⁹ Kvůli vyšší hodnotě na hmotnost ve srovnání s jinými emisně náročnými materiály, jako je například cement, je trh s ocelí výrazně globalizovaný, a tedy velmi citlivý na dopady rozdílného zdanění uhlíkových emisí mezi regiony. Na evropské úrovni se formuje řada mechanismů, které by tuto nepříznivou situaci měly adresovat převážně zvýšením cen oceli v unii, jmenovitě například nové ochranné opatření EU na dovoz oceli (safeguards) limitující od června 2026 množství importovatelné oceli, na které se neuplatňuje clo, nově zvýšené na 50 %, nebo mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM), který od roku 2026 zavádí nutnost platit za emise z výroby vybraných komodit při importu do EU,

¹⁸ ifo Institute, „German Industry’s Competitiveness Continues Downward Trend“, 2026, <https://www.ifo.de/en/facts/2026-02-03/german-industrys-competitiveness-continues-downward-trend>.

¹⁹ Maury et al., „Analysis of the EU Steel Supply Chain“; EUROFER, „European steel industry on the brink: the EU must act now or risk losing manufacturing, warns EUROFER“, 2024, <https://www.eurofer.eu/press-releases/european-steel-industry-on-the-brink-the-eu-must-act-now-or-risk-losing-manufacturing-warns-eurofer>; Ocelářská unie, „Otevřený dopis budoucí vládě České republiky: Akční plán pro české ocelářství“, 2025, <https://www.ocelarskaunie.cz/otevreny-dopis-budouci-vlade-ceske-republiky-akcni-plan-pro-ceske-ocelarstvi/>.

pokud v zemi výroby nebyly adekvátně zpoplatněny.²⁰ Vyhledky evropského ocelářství však přesto zůstávají nejisté, existující problémy přetrvávají a efektivita zmíněných ochranných opatření se teprve ukáže.

Česká pozice je pak nestabilní dvojnásob. Do roku 2023 u nás byly v provozu dvě integrované hutě schopné prvovýroby oceli: Třinecké železárny a Liberty Ostrava, obě stojící v oblasti historicky dostupného koksárenského uhlí. Ty dohromady produkovaly většinu ze zjevné²¹ spotřeby oceli v ČR, která dosahuje zhruba 5,5 milionu tun za rok.²² Druhá zmíněná však zastavila prvovýrobu a v roce 2024 vyhlásila insolvenční řízení, a proto poslední roky výroba v ČR setrvale klesá, jak je vidět na obrázku č. 2.²³ Třinecké železárny tak zůstávají jediným významným výrobcem oceli v Česku s roční produkcí 2,5 milionu tun oceli ve dvou vysokých pecích, z čehož jde 70 % na export, většinou do EU. Jejich produkci, specializující se na dlouhé válcované výrobky, odebírá primárně automobilový, železniční a strojírenský sektor.²⁴ Za rok 2024 měla produkce Třineckých železáren emisní stopu 3,9 milionu tun CO₂, z čehož 2,6 bylo vykázáno v rámci systému EU ETS,²⁵ zbytek spadá pod jejich závodní Energetiku Třinec. Stejně jako většina obdobných provozů operují s nízkými maržemi.²⁶ Na rozdíl od Liberty Ostrava, která byla až do nedávna v držení zahraničních vlastníků,²⁷ jsou Třinecké železárny vlastněné českými a slovenskými²⁸ majiteli.²⁹

²⁰ European Commission, „Carbon Border Adjustment Mechanism – Taxation and Customs Union“, 2025, https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en.

²¹ Tedy odhad domácí spotřeby oceli vypočítaný ze statistických údajů.

²² Ocelářská unie, „Statistiky za rok 2024“, 2024, <https://www.ocelarskaunie.cz/statistiky-za-1-ctvrtlet-ri-2024/>.

²³ Julia Bolotova, „Consortium to Acquire Liberty Steel's Ostrava Steelworks in Czech Republic“; Liberty's Other European Assets Mostly Face Closure – EUROMETAL, 23. července 2025, <https://eurometal.net/consortium-to-acquire-liberty-steels-ostava-steelworks-in-czech-republic-libertys-other-european-assets-mostly-face-closure/>.

²⁴ Třinecké železárny, „Konsolidovaná výroční zpráva 2024“, 2025, https://www.trz.cz/assets/uploads//vyrocky/TZ_CZ_VZ2024.pdf.

²⁵ Třinecké železárny, „Zpráva o společenské odpovědnosti 2024“, 2025, https://trz.cz/upload/1/files/Zpr%C3%A1vaCSR_CZ_24_final.pdf.

²⁶ Třinecké železárny, „Konsolidovaná výroční zpráva 2024“.

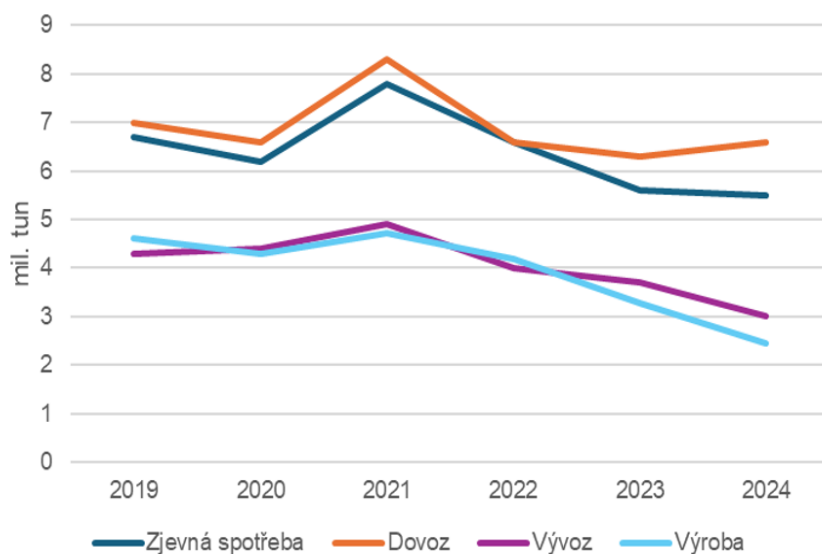
²⁷ Nejprve ArcelorMittal a od roku 2018 Liberty Steel Group.

²⁸ Odpověď na otázku, jakou (ekonomickou i politickou) roli hraje provenience soukromých podniků, především těch se strategickým významem, není nikdy jednoznačná. V posledních letech však vidíme, že je na ni kladen rostoucí důraz: v Evropě například v otázkách strategické autonomie a decouplingu nebo zbavení se závislosti na ruském energetickém sektoru. Snahu o silnější národní kontrolu můžeme vidět i přímo v souvislosti s ocelářskou výrobou, jak ukazuje například převzetí společnosti Czystochowa Steelworks polským ministerstvem obrany v prosinci 2025; důvody, které k tomuto rozhodnutí vedly, byly rámovány snahou posílit bezpečnost klíčového odvětví polské ekonomiky. Přestože přítomnost tuzemského vlastníka v Třineckých železárnách nemá jednoznačné implikace, otevírá prostor pro diskusi o významu oceláren v kontextu národního ekonomického rozvoje.

²⁹ „Tomáš Chrenek – 100 nejbohatších Čechů 2024“, Forbes, 4. února 2026, <https://forbes.cz/lists/nc24/tomas-chrenek/>.

Obrázek č. 2: Statistiky základních ocelářských výrobků v ČR

V roce 2023 byla ukončena výroba v Liberty Ostrava.

Zdroj: Ocelářská unie

Budoucnost českého ocelářství je v následujících letech zatížena souběhem krátkodobých i strukturálních rizik. Ocelářská unie ve svém otevřeném dopise nové vládě z léta 2025 upozorňuje na kombinaci vysokých cen energií, rostoucích nákladů systému EU ETS, tlaku dovozů a investiční nejistoty, které bez cílených opatření ohrožují další existenci výrobních kapacit.³⁰ Zároveň platí, že dosažení evropského klimatického cíle snížení emisí o 90 % do roku 2040 činí pokračování stávajících výrobních procesů výroby oceli v ČR dlouhodobě neudržitelným. Energetická i materiálová účinnost současné prvovýroby se již blíží technickým limitům a další významné snížení emisí není možné bez změny výrobní technologie.³¹ Proto se jako realistická cesta částečné dekarbonizace jeví přechod na sekundární výrobu v EOP z ocelového šrotu, kterého se v ČR ročně vyskytuje okolo 3 milionů tun,³² tedy dostatečně pro náhradu výroby v jedné ocelárně.³³

Tato transformace však vytváří náročné přechodné období. Do doby vybudování nových kapacit budou stávající provozy čelit rostoucím platbám za vypuštěné emise v rámci EU ETS v situaci postupného útlumu bezplatné alokace,³⁴ aniž by ještě mohly těžit z nižších emisí nové technologie. Jak ukazuje obrázek č. 3, i při současných cenách emisních povolenek bude výroba ve vysokých pecích již v roce 2030 zatížena zhruba 80 eury na tunu oceli, tedy pro ocelárnu velikosti Třineckých železáren přibližně 200 milionů eur za rok. Analýza EGU odhaduje, že transformace sektoru a přechod na výrobu v EOP by vyžadoval investice zhruba 50 miliard korun a zároveň by vedl k výraznému nárůstu spotřeby elektřiny o zhruba 1 TWh ročně, přičemž klíčovým omezením se stává dostupnost stabilní a cenově

³⁰ Ocelářská unie, „Otevřený dopis budoucí vládě České republiky“.

³¹ IEA, „Iron and Steel Technology Roadmap“, 2020, <https://www.iea.org/reports/iron-and-steel-technology-roadmap>.

³² Benjamin Hague a Tadeáš Rulík, „Rizika, překážky a priority pro maximalizaci výroby a spotřeby recyklované oceli“, Institut cirkulární ekonomiky, 2023, <https://incien.org/wp-content/uploads/2023/11/Prilezitosti-cirkularni-ekonomiky-pro-dekarbonizaci-ceskeho-prumyslu-OCEL.pdf>.

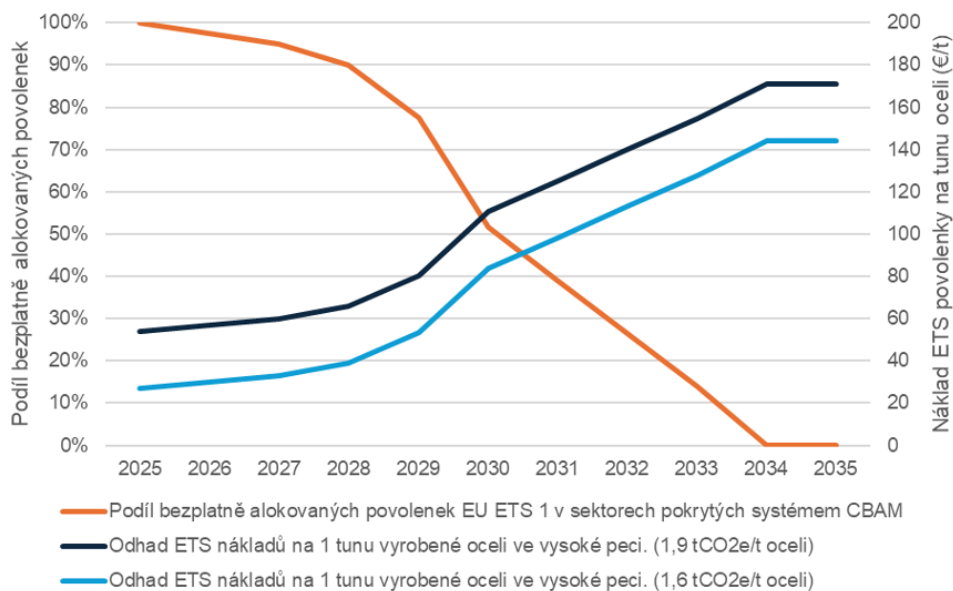
³³ Avšak pravděpodobně ne dostatečně na náhradu celé aktuální výroby Třineckých železáren a plánované výroby v Nové huti.

³⁴ Bezplatná alokace je nastavena pro každý sektor na základě benchmarku výroby nejefektivnějších producentů v EU. V případě výroby železa ve vysokých pecích je aktuálně na úrovni 1,3 tCO₂e/t a další jsou k dispozici za další procesní kroky včetně výroby koksu. Část povolenek si dnes ocelárny již platí – kvůli navazujícím procesům, vlastní produkci elektřiny nebo nedosažení benchmarkové efektivity.

přijatelné nízkoemisní energie.³⁵ V prostředí nízkých marží a nejistého vývoje poptávky není realistické očekávat, že by ocelárny, včetně Třineckých železáren, byly schopny takto rozsáhlé investice financovat výhradně z vlastních zdrojů, přičemž bankovní financování je navíc limitováno regulatorní a tržní nejistotou.

Obrázek č. 3: Podíl bezplatně alokovaných povolenek EU ETS 1 a odhad jejich dopadu na tunu oceli

Podíl bezplatně alokovaných emisních povolenek v systému EU ETS 1 pro sektory zahrnuté v systému CBAM (včetně výroby oceli) během přechodového období vůči sektorovému benchmarku (levá osa), odhad nákladů na emisní povolenky pro standardní výrobu z vysoké pece na jednu tunu za předpokladu ceny ETS €90/tCO₂e a dvou verzí emisní náročnosti výroby (pravá osa)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Evropské komise

Úspěšná transformace českého ocelářství proto závisí na splnění několika vzájemně provázaných podmínek: výrobci budou mít k dispozici kvalitní ocelový šrot, cenově dostupnou nízkoemisní elektřinu, vznikne stabilní poptávka po „zelené“ oceli, která je dnes v mnoha regionech výrobně dražší, a zároveň dojde k funkčnímu a důvěryhodnému nastavení CBAM a ustanovení dlouhodobě předvídatelného regulatorního prostředí. Splnění některých podmínek závisí na aktivitě na evropské úrovni, kterou vymezuje SMAP a další strategické dokumenty. Pokud má dojít k zachování českého ocelářství, iniciativa však musí být vyvinuta i na tuzemské úrovni, jelikož EU nechává přímou podporu těžkého průmyslu ve vytyčených mezích na jednotlivých členských státech. Zkušenosti z jiných evropských zemí, zejména z Německa, Itálie či Spojeného království, přitom ukazují, že transformace ocelářství se v praxi neobejde bez významné veřejné podpory, ať už formou investičních pobídek, sdílení rizik, nebo přímého zásahu státu.³⁶ Pro Českou republiku tak otázka budoucnosti ocelářství přestává být pouze tržním problémem a stává se strategickým rozhodnutím průmyslové politiky.

³⁵ EGU, „Dopad klimatického cíle pro rok 2040 na Českou republiku a možnosti řešení – studie“, 2025, <https://www.spcr.cz/analyza-klimacile-2025-2040-kompletni>.

³⁶ „UK Government Provides £22M Extra Support for Port Talbot Steelworkers and Businesses“, GOV.UK, viděno 10. února 2026, <https://www.gov.uk/government/news/uk-government-provides-22m-extra-support-for-port-talbot-steelworkers-and-businesses>; European Commission, „Commission Approves €5 Billion German State Aid Scheme to Help Industries Decarbonise Production Processes“, Text, 2025, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_846; „Italy Seeks over \$8 Billion in Damages from ArcelorMittal over ILVA Steelworks, FT Reports“, Business, Reuters, 12. ledna 2026, <https://www.reuters.com/business/italy-seeks-over-8-billion-damages-arcelormittal-over-ilva-steelworks-ft-reports-2026-01-12/>.

2 Význam ocelářství perspektivou teorie ekonomické komplexnosti

Jeden ze zásadních faktorů, které je třeba zohlednit při posuzování odvětví pro význam ekonomiky, je jeho komplexnost, množství lidského kapitálu a potenciál pro budoucí rozvoj výrobních aktivit s vysokou přidanou hodnotou. Těmito otázkami se zabývá řada (především heterodoxních) ekonomických teorií, mezi nimi výzkum harvardského ekonoma Ricarda Hausmanna věnovaný teorii ekonomické komplexity. Hausmann se ve své práci zabývá studiem hospodářské struktury a skladby exportu a jejich vztahem k úrovni ekonomické vyspělosti země.³⁷ Zkoumá, jak s mírou vyspělosti dané ekonomiky souvisí míra výskytu daného produktu (*ubiquity*), tedy kolik zemí na světě je schopno jej vyrobit, a diverzita (*diversity*), míněno jak široké spektrum výrobků dokáže vyprodukovat daná ekonomika. Zatímco rybolov je poměrně všudypřítomná aktivita, jelikož této „specializaci“ se věnuje většina zemí s přístupem k moři, v případě rentgenových přístrojů bude jejich *ubiquity* nízká, jelikož takto komplikovaný lékařský přístroj dokáže vyrobit jen omezené množství firem v poměrně malém počtu zemí. Stejně tak diverzita zemí jako Spojené státy či Jižní Korea bude vysoká, jelikož jejich ekonomiky dokáží vyprodukovat široké spektrum produktů od zemědělských plodin a těžby surovin až po jaderný reaktor, v zemích globálního jihu bude naopak nízká, jelikož tyto ekonomiky často nejsou schopny sofistikovanější produkce, než je právě zemědělství a těžba.³⁸

Z Hausmannovy teorie jasně vyplývá důraz na reálnou ekonomiku a její znalostní a výrobní základnu: lidský kapitál, tedy vzdělání, znalosti a zkušenosti těch, kteří ekonomiku tvoří, stejně tak jako na kvalitu institucí (firem, univerzit, státní správy, ale např. i sektorových asociací), které pracovníky s odlišnými specializacemi propojují, umožňují jim kombinovat jejich odlišné expertízy, a tím posunovat ekonomiku k sofistikovanější produkci. Čím sofistikovanější a specifitější jsou znalosti pracovníků a čím lepší je schopnost institucí jejich expertízu organizovat a koordinovat, tím víc roste schopnost ekonomiky produkovat unikátní, technologicky náročné zboží a služby, jejichž prodej přináší výrobcům „inovační prémium“ nad rámec běžného zisku (tzv. inovační nebo schumpeterská renta). Jinými slovy: čím vyspělejší ekonomika je (v hausmannovském slova smyslu), tím méně je nucena soupeřit na světových trzích pomocí cen (včetně nízkých mezd) a tím více její konkurenční výhoda spočívá v soupeření pomocí technologické sofistikovanosti, tedy skrze konkurenceschopnost ve výrobě a inovacích.³⁹ Právě tato logika se skrývá za úsilím o výrobu s vyšší přidanou hodnotou a o přechod na „znalostní ekonomiku“.

Jak Hausmannova teorie souvisí s budoucností českého ocelářství? Vzhledem k tomu, že ocelářský průmysl zaujímá významnou roli ve struktuře české ekonomiky a zároveň vyžaduje poměrně vysokou úroveň expertízy (jak co do formálního vzdělání, tak stran zkušeností a know-how získaného přímo prací v provozu), měli bychom jej chápat jako hausmannovsky významný zdroj ekonomické komplexity. V roce 2024 se na světové výrobě oceli podílelo 71 zemí;⁴⁰ z toho lze vyvodit, že přestože nejde o extrémně vzácnou technologii, lidský a fyzický kapitál nezbytný k fungování ocelářského sektoru není přítomen v každé ekonomice. Případný zánik odvětví pak znamená nejen deindustrializaci a ztrátu fyzického

³⁷ Ricardo Hausmann et al., „What You Export Matters“, *Journal of Economic Growth* 12, č. 1 (2007): 1–25, <https://doi.org/10.1007/s10887-006-9009-4>; Ricardo Hausmann et al., „The Atlas of Economic Complexity: Mapping Paths to Prosperity“ (The MIT Press, 2013), <http://www.jstor.org/stable/j.ctt9qf8jp>.

³⁸ Hausmann et al., „The Atlas of Economic Complexity: Mapping Paths to Prosperity“.

³⁹ Např. Erik S. Reinert, „How rich countries got rich and why poor countries stay poor“ (Constable, 2007).

⁴⁰ World Steel Association, „World Steel in Figures 2025“, 2026, <https://worldsteel.org/data/world-steel-in-figures/world-steel-in-figures-2025/>.

kapitálu, ale také ztrátu znalostní základny, know-how spojeného s výrobou a organizačních struktur, které je velmi obtížné znovu zpětně vybudovat.

Představme si krátce dvě možné cesty, kterými se české ocelářství může v následujících letech vydat. Přestože obě představují krajní variantu, umožní nám ilustrovat dopady, které (ne)zachování sektoru může na českou ekonomiku mít. První možnou cestou je postupný útlum výroby nesoucí s sebou riziko jejího úplného zániku; tou druhou potom modernizace a přechod na sekundární výrobu oceli v EOP (spojené s postupnou dekarbonizací energetiky), které sektoru umožní udržet si cenovou i produktovou konkurenceschopnost. Budeme-li obě cesty hodnotit z hlediska dopadů na znalostní základnu české ekonomiky, je zřejmé, že udržení ocelářského průmyslu hraje významnou roli v otázce dlouhodobého rozvoje.

První možnou cestou je postupný útlum odvětví – jak v Třinci, tak v Liberty Ostrava, kde se v současnosti výroba drží alespoň na úrovni zpracování dovážené oceli.⁴¹ Tento scénář bychom měli chápat jako posun k (minimálně částečné) deindustrializaci, která by s sebou nesla řadu krátkodobých i dlouhodobých dopadů. V první řadě by samozřejmě šlo o ztrátu pracovních míst, která by regionu přinesla vážné strukturální problémy. Třinecké železářny v současnosti zaměstnávají okolo 6 900 osob,⁴² Liberty Ostrava 2 350, přičemž zde již k propouštění dochází.⁴³ Ztráta těchto pozic by znamenala zátěž pro sociální systém, stejně jako nutnost potýkat se se zvýšením strukturální nezaměstnanosti v regionu; zkušenosti z deindustrializovaných regionů (např. americký Rust Belt) přitom ukazují, že pracovní místa ve službách, typicky prezentovaných jako nástupce těžkého průmyslu, jsou často spojena s nižšími platy a celkovým poklesem životní úrovně. Druhým problémem jsou pak dopady na saldo obchodní bilance, které by útlum tuzemské výroby oceli mohl negativně ovlivnit: výzkum ukazuje,⁴⁴ že deindustrializace bývá provázena nárůstem deficitu obchodní bilance. Jak uvádíme výše, produkce Třineckých železáren a Liberty Ostrava pokrývala ekvivalent většiny zjevné spotřeby tuzemského průmyslu, včetně mnoha klíčových sektorů. Kvůli propojenosti evropských ekonomik podstatná část české produkce směřuje na export (zejména do EU), zatímco ocel používaná v českém průmyslu se dováží; ukončení domácí výroby doprovázené pokračujícími importy by však stále mohlo přispět k nárůstu obchodního deficitu a v delším časovém horizontu ohrozit stabilitu české ekonomiky.

Z hausmannovského hlediska potom musíme uvažovat o tom, jaké dopady by útlum ocelářské výroby měl na znalostní základnu české ekonomiky. Jak uvádíme výše, ocelářství představuje poměrně významný zdroj ekonomické komplexity, tedy odvětví vyžadující značné množství expertízy (jak co do vzdělání, tak praktických zkušeností), technologického vybavení a komplexních organizačních struktur. Jeho ztráta by znamenala – především v případě, že by došlo k úplnému uzavření výroby na delší období – přerušení všech těchto vazeb, od ztráty kohorty zkušených pracovníků po zprerhání dodavatelských a odběratelských řetězců. Česká ekonomika by tak v podstatě nenahraditelně přišla o komplexní výrobní odvětví, které je v současnosti stále zdrojem určité inovační renty, a snížila by se její diverzita (tedy spektrum výrobků, které je schopna vyprodukovat). To všechno jde přímo proti cíli zvýšit domácí přidanou hodnotu české výroby, a naopak by to Česko posunulo

⁴¹ Martin Knitl, „Z Liberty je zase Nová huť. Zkrachovalý ostravský podnik změnil jméno i majitele a bude dál vyrábět“, iROZHLAS, 1. října 2025, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/z-liberty-je-zase-nova-hut-zkrachovaly-ostravsky-podnik-zmenil-jmeno-i-majitele_2510011728_fso.

⁴² „Finanční informace“, Třinecké železářny – Moravia Steel, 2026, <https://www.trz.cz/onas/financni-informace/>.

⁴³ ČTK, „Ostravská Nová Huť plánuje propustit 250 lidí. Odbory se bojí odlivu expertů“, 2025, https://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/nova-hut-drive-liberty-ostrava-planuje-propustit-250-lidi-20251110.html.

⁴⁴ Robert Rowthorn a Ken Coutts, „De-Industrialisation and the Balance of Payments in Advanced Economies“, Cambridge Journal of Economics 28, č. 5 (2004): 767–90, <https://doi.org/10.1093/cje/beh034>.

blíže k hospodářské struktuře deindustrializovaných ekonomik na evropské periferii.⁴⁵

Druhou cestou je potom modernizace ocelářství a přechod na sekundární výrobu v EOP, to vše spojené s postupnou dekarbonizací energetického sektoru. Tento scénář by k dlouhodobému rozvoji české ekonomiky přispěl ze dvou důvodů: zaprvé, vývoj na evropské úrovni naznačuje posun směrem k vytvoření trhu pro „zelenou“ ocel, který by ocelárnám zajistil novou poptávku a zároveň učinil dekarbonizaci rentabilní; zadruhé, při zachování výrobních kapacit zároveň zůstane uchováno i hausmannovské know-how, které umožňuje pozdější expanzi do výroby s vyšší přidanou hodnotou.

Jak naznačuje SMAP, tvorba trhu se „zelenými“ materiály (včetně oceli) je jedním z významných bodů evropské dekarbonizační strategie. Tento proces zahrnuje dva hlavní kroky: zavedení certifikace uhlíkové náročnosti (tzv. green labelling) oceli vyráběné v EU a vytvoření poptávky po této zelené evropské oceli. Označování uhlíkové náročnosti oceli by mělo být představeno v na Industrial Accelerator Act (IAA) navazujících delegovaných aktech Evropské komise, jejichž publikace se očekává během roku 2026. Přestože konkrétní parametry zatím nejsou známy, dokumenty pravděpodobně budou definovat třídy nízkouhlíkové oceli podle emisní náročnosti výroby v závislosti na objemu šrotu v její produkci. Ty by měly zhruba odpovídat existující dekarbonizační stupnici, například německé LESS.⁴⁶ Parametry jednotlivých kategorií LESS shrnujeme na obrázku č. 4. Dnešní výroba standardní vysokou pecí nedosahuje lepší než základní třídy E, a to včetně výroby v Třineckých železárnách, která pravděpodobně dosahuje podobných hodnot jako referenční výroba se zhruba 25 % šrotu na vstupu⁴⁷ a emisní intenzitou zhruba 2,4 tCO₂e/t (včetně emisí z dodavatelských řetězců).⁴⁸ Naopak výroba v EOP se pravděpodobně dokáže umístit ve třídě s nižšími emisemi, rozhodující však bude emisní intenzita použité elektřiny.

Druhým krokem bude potom vytvoření poptávky po certifikované „zelené“ oceli. Ačkoli označení bude formálně dobrovolné, Evropská komise plánuje zavedení povinných kritérií pro nízkouhlíkovost oceli ve veřejných zakázkách a při veřejné podpoře na národní i lokální úrovni;⁴⁹ od tohoto kroku si slibuje odstranění jedné z klíčových překážek pro dekarbonizaci evropského ocelářství, totiž nerentabilitu nízkoemisní výroby vzhledem k vysokým nákladům na dekarbonizaci a nízké poptávce evropského průmyslu. Tento krok doplní výše zmíněná ochranná opatření na dovoz oceli na evropský trh a mechanismus CBAM, které by měly zabránit dumpingu produkce ze zemí mimo EU. Evropským výrobcům, včetně těch českých, to dává vyhlídku na růst poptávky po zelené evropské oceli; na tomto novém trhu však budou schopné operovat pouze ty ocelárny, které dokáží přežít současné krizové období.

⁴⁵ Ať už jde o jihoevropské země, či postsocialistické státy hůře postižené deindustrializací v 90. letech (Balkán, východní Evropa).

⁴⁶ Martin Theuringer et al., „Rulebook for the classification system of the Low Emission Steel Standard (LESS)“, LESS, 2024, <https://lowemissionsteelstandard.org/downloads>.

⁴⁷ Stupnice se snaží hodnotit převážně neutrálně využití šrotu ve výrobě kvůli jeho limitovanému množství a již existujícímu vysokému podílu využití a incentivizovat dekarbonizaci všech výrobních technologií bez ohledu na podíl šrotu. Ocel s vyšším podílem recyklátu tedy potřebuje dosáhnout nižších emisí v rámci Scope 1, 2 a 3 (z dodavatelského řetězce).

⁴⁸ Třinecké železářny, „Environmental production declaration“, 2024,

https://trz.cz/modul_werk_certifikaty/certifikaty/EPD/epd_tz_en_popis_valcovane_tyce.pdf.

⁴⁹ The Clean Industrial Deal.

3 Dosavadní vývoj diskuzí o budoucnosti českého ocelářství

Vraťme se k aktuálnímu vývoji situace v Česku, kde v současnosti probíhají jednání mezi oceláři a státem o podobě a výši veřejné podpory na dekarbonizaci. Třinecké železářny v posledních letech artikulovaly snahu snížit uhlíkovou stopu své výroby, přičemž klíčovým bodem těchto úvah se stal projekt výstavby EOP jako náhrady jedné ze dvou aktuálně provozovaných vysokých pecí. Tím by se výrazně snížila uhlíková stopa jejich výroby, a tedy i náklady na nově placené emisní povolenky. Podle vyjádření vedení společnosti měl tento projekt představovat investici zhruba 24 miliard korun, a to včetně souvisejících nároků na připojení k přenosové soustavě a zajištění dostatečného elektrického výkonu.^{54,55} V roce 2024 zároveň Třinecké železářny podepsaly s vládou memorandum o spolupráci na dekarbonizaci a budoucnosti výroby oceli, které rámcově potvrzovalo zájem státu na zachování výroby a její transformaci, aniž by však garantovalo konkrétní objem veřejné podpory.⁵⁶ Firma opakovaně komunikovala, že takto rozsáhlou investici není realistické financovat výhradně z vlastních zdrojů, a to zejména kvůli nízkým maržím v ocelářství, zatímco bankovní sektor je ochoten se na financování podílet pouze částečně.⁵⁷ Nejistota ohledně budoucí ceny elektřiny, dostupnosti a ceny šrotu i vývoje cen oceli v EU navíc podle vedení neumožňovala jednoznačně posoudit ekonomickou návratnost projektu, a tedy ani to, zda případný růst cen oceli v důsledku CBAM, zavedení safeguards a rostoucích plateb v systému EU ETS bude dostatečný.

Stát v této fázi signalizoval možnost podpory transformace zejména prostřednictvím Modernizačního fondu, který by mohl pokrýt významnou část investičních nákladů, a zároveň pokračoval v podpoře ocelářství skrze dílčí dotační projekty, například na technologická opatření snižující emise v existujícím provozu, jako jsou nové briketovací linky.⁵⁸ Součástí dosavadní podpory jsou rovněž kompenzace nepřímých nákladů EU ETS promítaných do ceny elektřiny, které Třinecké železářny dlouhodobě čerpají v souladu s evropskými pravidly.⁵⁹ Přesto na jaře 2025 podnik oznámil, že projekt výstavby EOP prozatím odkládá, neboť ani nabízená veřejná podpora 12 miliard (na úrovni maxima dané výzvy)⁶⁰ nepokrývá kombinaci investičních a provozních rizik. V důsledku toho byl původně zvažovaný termín uvedení nové technologie do provozu posunut z roku 2028 nejdříve na rok 2030.⁶¹ Aktuální situace tak zůstává otevřená a silně závislá na dalším vývoji cen energií, dalším jednání o veřejné podpoře a na stabilitě regulačního rámce.

⁵⁴ Kubátová, „Vzpouora ocelářů?“.

⁵⁵ Třinecké železářny, „Třinecké železářny zahajují největší investici v českém ocelářství od 80. let minulého století“, 2025, <https://trz.cz/o-nas/tiskove-zpravy/2025-01-30-trinecke-zelezarny-zahajuji-nejvetsi-investici-v-ceskem-ocelarstvi-od-80-let-minuleho-stoleti>.

⁵⁶ Ocelářská unie, „Pomoc s dekarbonizací. Vláda schválila memorandum“, 2024, <https://www.ocelarskaunie.cz/pomoc-s-dekarbonizaci-vlada-schvalila-memorandum/>.

⁵⁷ Kubátová, „Vzpouora ocelářů?“.

⁵⁸ Třinecké železářny, „Třinecké železářny zahájily první projekt dekarbonizace“, 2024, <https://www.trz.cz/o-nas/tiskove-zpravy/2024-09-09-trinecke-zelezarny-zahajily-prvni-projekt-dekarbonizace/>.

⁵⁹ Třinecké železářny, „Na kompenzace se peníze našly“, 2025, <https://www.trz.cz/o-nas/tiskove-zpravy/2025-11-27-na-kompenzace-se-penize-nasly/>.

⁶⁰ Ministerstvo životního prostředí, „VÝZVA MODF – ENERGETS Č. 1/2024 K PŘEDKLÁDÁNÍ ŽÁDOSTÍ O POSKYTNUTÍ PODPORY Z PROSTŘEDKŮ MODERNIZAČNÍHO FONDU“, 2024, https://sfzp.gov.cz/files/documents/storage/2024/06/13/1718269326_P2_ModF_Vyzva_1_2024_ENERG_cistopis.pdf.

⁶¹ Kubátová, „Vzpouora ocelářů?“.

Podle Třineckých železáren by se státní příspěvek na vybudování EOP musel pohybovat okolo 17 miliard, tedy 70 %⁶² z celkové ceny zhruba 24 miliard.⁶³ Oceláři argumentují příkladem německých oceláren, které mají od státu příslibemou obdobně významnou podporu. Ty však z velké části plánují v rámci svých dekarbonizačních projektů i nákladnou přímou redukci železa pomocí vodíku⁶⁴ a během roku 2025 mnohé z nich (např. thyssenkrupp či ArcelorMittal) ohlásily odložení těchto projektů.⁶⁵ Nová huť, následovník Liberty Ostrava, vyčíslila své náklady na stavbu EOP na 17 miliard,⁶⁶ na této částce by se podle dosavadních informací měl podílet stát (9 miliard), banky (6) a samotná firma (2).⁶⁷ Tyto dotace se v každém případě budou muset řídit novým evropským rámcem veřejné podpory Clean Industrial Deal State Aid Framework (CISAF), podle kterého musí být poskytována v režimu konkurenčního výběru projektů⁶⁸ (competitive bidding), který zajistí, že výše dotace nepřekročí nezbytné minimum. Zároveň musí vycházet z posouzení investiční a provozní mezery (funding gap) vůči referenčnímu scénáři pokračování stávající výroby, aby nedocházelo k nadměrné kompenzaci a narušení hospodářské soutěže. Kromě stavby EOP by stát podpořil ocelárny i provozní dotací vyrovnávající negativní dopady vysokých cen elektřiny, která by podle CISAF mohla být maximálně na úrovni nedávno oznámené německé podpory.⁶⁹ Vyrovnání silové složky ceny elektřiny na úroveň 60 eur na MWh, po které volá Ocelářská unie a která by byla významnější než německá podpora (tedy pravděpodobně proti pravidlům CISAF), by pro jednu obloukovou pec stálo státní rozpočet odhadem okolo půl miliardy korun ročně. Tím směrem jde i nedávná změna přístupu státu z rozhodnutí nové vlády k financování podpory obnovitelných zdrojů, kdy má být poplatek na podporované zdroje energie přesunut plně na státní rozpočet; to by mělo velkoodběratelům elektřiny snížit koncovou cenu odhadem v řádu 5 až 10 %.⁷⁰ I při tomto kroku však zůstává cena energie v Evropě stále zřetelně vyšší než u hlavních

⁶² Jana Klímová, „Heide: Pokud budeme pokračovat stejným tempem v Green Dealu, kde vezme EU ocel na zbraně?“, iROZHLAS, 25. února 2025, https://www.irozhlas.cz/ekonomika/heide-pokud-budeme-pokracovat-steinym-tempem-v-green-dealu-kde-vezme-eu-ocel_2502250900_jaf.

⁶³ Kubátová, „Vzpoura ocelářů?“.

⁶⁴ European Commission, „State aid: Commission approves German €550 million direct grant and conditional payment mechanism of up to €1.45 billion to support ThyssenKrupp Steel Europe in decarbonising its steel production and accelerating renewable hydrogen uptake“ (2023), https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/es/ip_23_3928/IP_23_3928_EN.pdf.

⁶⁵ „ArcelorMittal drops plans for green steel in Germany due to high energy costs“, Reuters, 20. června 2025, <https://www.reuters.com/sustainability/climate-energy/arcelormittal-drops-plans-green-steel-germany-due-high-energy-costs-2025-06-19/>; „Thyssenkrupp can't guarantee \$3.3 bln green steel site will be economical, CEO says“, Reuters, 19. března 2025, <https://www.reuters.com/markets/commodities/thyssenkrupp-cant-guarantee-33-bln-green-steel-site-will-be-economical-ceo-says-2025-03-19/>.

⁶⁶ Kniť, „Stane se z Ostravy znovu ocelové město?“.

⁶⁷ Ondřej Souček, „Elektrickou pec za 17 miliard napůl zaplatí dotace, říká šéf Nové Huti Strouhal“, e15.cz, 11. února 2026, <https://www.e15.cz/rozhovory/elektrickou-pec-za-17-miliard-napul-zaplati-dotace-rika-sef-nove-huti-strouhal-1430768>.

⁶⁸ Díky čemuž by se mohlo dosáhnout nižších veřejných nákladů za transformaci konkurujících si provozů.

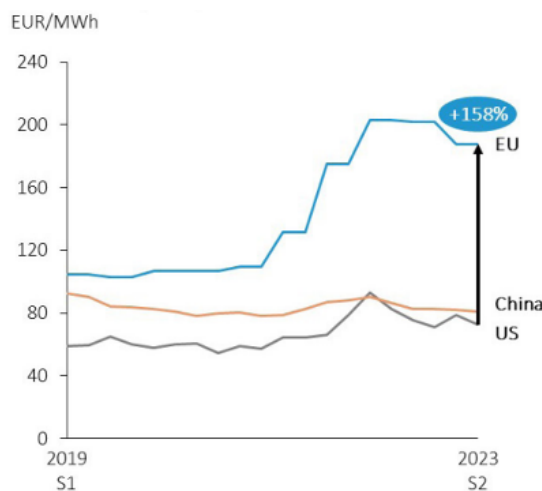
⁶⁹ Německá vláda navíc plánuje dotovat energeticky náročnému průmyslu včetně ocelářství elektřinu na úrovni limitu danému CISAF, tedy silovou složku poloviny spotřebované elektřiny snížené na úroveň 50 EUR/MWh, což odpovídá ušetření zhruba 15–20 % na celkovém účtu za elektřinu, z čehož polovinu musí dané firmy reinvestovat do dekarbonizace; zároveň probíhá i další kompenzace cen energií pro těžký průmysl. (Jan Brož, „V Německu zavládlo rozčarování nad dotovanou cenou elektřiny pro průmysl. Sleva nebude taková, jak firmy očekávaly“, Hospodářské noviny, 2025, <https://archiv.hn.cz/c1-67819590-v-nemecku-zavladlo-rozcarovani-nad-dotovanou-cenou-elektriny-pro-prumysl-sleva-nebude-takova-jak-firmy-ocekavaly>).

⁷⁰ Vlastní výpočet na základě dat Ministerstva průmyslu a obchodu.

globálních konkurentů, zejména ve Spojených státech a v Číně.⁷¹ Rozbíhají se zde tak dotační závody, které budou nejnáročnější pro státy s nižší fiskální kapacitou.⁷²

Obrázek č. 5: Porovnání cen elektřiny pro komerční sektor mezi EU, Spojenými státy a Čínou

Ceny elektřiny pro komerční sektor v EU od roku 2023 klesly o zhruba 15 %.⁷³

Zdroj: Draghiho zpráva⁷⁴

Mimo jednání o samotné podpoře dekarbonizace probíhá i širší diskuze o budoucí podobě evropských klimatických cílů. Ve vyjádření z července 2025 Ocelářská unie odmítla návrh Evropské komise na nový klimatický cíl do roku 2040, kterým by byla 85% redukce skleníkových plynů ekonomiky EU ve srovnání s rokem 1990.⁷⁵ Požadavek na omezení mnohých legislativ Green Dealu byl i součástí desetibodového akčního plánu, který Ocelářská unie v září téhož roku adresovala nově nastupující vládě.⁷⁶ Většina požadavků českých ocelářů reaguje na souběh nepříznivých faktorů v odvětví, jako jsou vysoké ceny energií, nutnost veřejné podpory při modernizaci výroby, ochrana evropského trhu či tvorba trhu se zelenou ocelí.⁷⁷ V průmyslu i politické reprezentaci zároveň existují hlasy volající po omezení klimatických cílů jakožto jednom z řešení současné situace. Demonstrace odborářů uspořádaná 5. února v Ostravě jakožto součást celoevropské iniciativy požadovala revizi emisních limitů do roků 2040 a 2050.⁷⁸ Akce se zúčastnil i premiér Andrej Babiš, který potvrdil, že vláda odmítá zavedení povolenek ETS 2 a v zájmu průmyslu chce násobně snížit cenu za emisní povolenky ETS 1. Tyto požadavky spolu s návrhem na revizi klimatických cílů uvedl i v dopise adresovaném unijním lídrům

⁷¹ European Commission, ed., „The Future of European Competitiveness: Part A: A Competitiveness Strategy for Europe“ (Publications Office, 2025), <https://doi.org/10.2872/1823372>.

⁷² Francesca Micheletti a Victor Jack, „Germany’s Power Subsidy Plans Are Probably Illegal. That’s Unlikely to Matter.“, POLITICO, 26. května 2025, <https://www.politico.eu/article/germany-power-subsidies-illegal-electricity-prices/>.

⁷³ Eurostat, „Electricity Price Statistics“, 2025, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Electricity_price_statistics.

⁷⁴ European Commission, „The Future of European Competitiveness“.

⁷⁵ Ocelářská unie, „Nové klimatické cíle mohou zničit evropské ocelářství!“, 2025, <https://www.ocelarskaunie.cz/vyjadreni-ocelarske-unie-k-navrhu-komise-na-stanoveni-klimatickeho-cile-do-roku-2040-ve-vysi-90/>.

⁷⁶ Ocelářská unie, „Otevřený dopis budoucí vládě České republiky“.

⁷⁷ Mezi další požadavky Ocelářské unie patří také například zrušení systému ETS 2 pro průmyslové podniky, který by ale ze své podstaty zaměření na malé zdroje emisí měl mít na ocelářský průmysl pouze nepřímé a marginální náklady, typicky skrze dražší silniční logistiku.

⁷⁸ ČTK, „Odboráři v Ostravě manifestovali pod vysokou pecí na podporu evropského průmyslu“, Moravskoslezský deník, 5. února 2026, https://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/ostrava-dolni-oblast-odbory-manifestace-podpora-evropsky-prumysl-babis-juchelka.html.

před summitem Evropské rady v polovině února⁷⁹ (kde ale jak předsedkyně Komise Von der Leyen, tak německý kancléř Merz potvrdili, že stojí za systémem emisních povolenek⁸⁰).

Jak budeme podrobněji diskutovat v následující sekci, tuto strategii považujeme za problematickou. Pokud máme zabránit nejhorším dopadům změny klimatu, je co nejrychlejší dekarbonizace a dosažení uhlíkové neutrality bezpodmínečně nutná.⁸¹ Z praktického hlediska by potom dekarbonizace a zachování ocelářství neměly být stavěny jako dva protichůdné cíle. Právě naopak: dekarbonizace ocelářské výroby i dalších souvisejících odvětví (včetně energetiky) jsou jedinou cestou, jak udržet konkurenceschopnost české ekonomiky a zajistit její další rozvoj. Zásadní otázkou není, zda se o to pokoušet, ale jakými konkrétními kroky toho docílit.

⁷⁹ „Premiér Andrej Babiš zaslal dopis evropským lídrům, apeluje v něm na posilování konkurenceschopnosti Evropské unie“, Vláda České republiky, 2026, <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/premier-andrej-babis-zaslal-dopis-evropskym-lidrum--apeluje-v-nem-na-posilovani-konkurenceschopnosti-evropske-unie-225086/>.

⁸⁰ Kate Abnett a Phillip Blenkinsop, „EU's von der Leyen defends carbon market after leaders' criticism | Reuters“, *Reuters*, 2026, <https://www.reuters.com/sustainability/climate-energy/eus-von-der-leyen-defends-carbon-market-after-leaders-criticism-2026-02-12/>.

⁸¹ Lee Hoesung et al., *IPCC, 2023: Climate Change 2023: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* [Core Writing Team, H. Lee and J. Romero (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland., First, ed. Paola Arias et al. (Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), 2023), <https://doi.org/10.59327/IPCC/AR6-9789291691647>.

4 Scénáře dekarbonizace a dalšího rozvoje českého ocelářství

Možných scénářů dalšího vývoje české ocelářské výroby je vícero; na tom, který z nich bude nakonec nejbližší realitě, se bude podílet celá řada faktorů, od rozhodnutí domácích výrobců a českého státu přes vývoj na evropské úrovni až po stav světové ekonomiky v následujících letech. Vyjádření českých ocelářů i zkušenost ze zahraničí však potvrzují, že pokud má odvětví přežít, účast státu bude v určité podobě nezbytná. Nastíňujeme proto čtyři možné scénáře v závislosti na tom, jakou roli stát zaujme:

- Minimální veřejná podpora i za rizika úpadku až zániku ocelářské výroby.
- Podpora oceláren na základě současných požadavků včetně tlaku na revizi klimatických cílů.
- Podpora oceláren spojená s jejich pokračující a intenzivnější dekarbonizací (včetně souvisejících odvětví).
- Podpora spojená s majtkovým vstupem státu do ocelářského průmyslu.

První ze scénářů, tedy odmítnutí státní podpory i za rizika definitivního ukončení výroby, byl podrobněji nastíněn již v sekci 2. Přestože je možné představit si situaci, v níž ocelárny přežijí i přes absenci státní pomoci (např. pokud opatření na ochranu evropského trhu zásadně zvednou cenu oceli a zároveň dojde k revitalizaci evropského průmyslu jako takového nebo ocelárny najdou nového investičního partnera), rizika spojená s případným zánikem hausmannovsky komplexního odvětví jsou podle nás tak zásadní pro dlouhodobý rozvoj české ekonomiky, že je podpora z veřejných zdrojů společensky přínosnějším řešením. Nedá se zároveň očekávat, že by ocelárny byly samy schopné investovat do pořízení EOP, tento scénář tedy není ideální ani z hlediska další dekarbonizace. Argumentovat lze i tím, že v jiných případech je stát ochoten se k podobným výdajům na podporu výroby zavázat: například amerického výrobce čipů onsemi plánuje podpořit investiční pobídkou téměř 12 miliard korun.⁸²

Aktuálně jsou nejdiskutovanější různé podoby druhého a třetího scénáře, ve kterých stát vyslyší požadavky ocelářů a poskytne jim požadovanou investiční i provozní podporu. Tento postup považujeme za přínosný při splnění dvou podmínek: 1) stát bude tlačit na pokračování a zintenzivnění dekarbonizace (nejen v ocelářství) a 2) zajistí, aby došlo k alespoň částečné socializaci budoucích zisků modernizovaného ocelářství.

Dekarbonizaci ocelářství je třeba zahájit co nejrychleji a nastavit k ní jasnou a předvídatelnou trajektorii. Postupný přechod od stávající výroby ve vysokých pecích k nízkoemisním technologiím je potřeba nejen kvůli snižování emisí, ale i z hlediska budoucí konkurenceschopnosti, jelikož s rostoucím podílem nealokovaných emisních povolenek a rozvojem nízkoemisní oceli v zahraničí se bude ekonomika výroby ve vysokých pecích rapidně zhoršovat. Současně s elektrifikací je nutné postupovat i v dekarbonizaci elektroenergetiky, zejména zrychlit postup v rozvoji větrné energetiky a v propojování elektrizačních soustav, což má největší potenciál na znatelné snížení jak emisí, tak cen silové elektřiny.⁸³ To umožní, aby přechod na EOP přinesl zásadní snížení emisí bez deindustrializace, a to pro stát nákladově spíše efektivnější metodou, jelikož přechod na výrobu v EOP dosahuje vysokých emisních redukcí na jednotku dotace v porovnání s některými jinými

⁸² Viktor Votruba, „Zelená pro obří investici do výroby čipů. Evropská komise schválila pobídku pro onsemi v Rožnově. Může to ale být marná snaha | Hospodářské noviny (HN.cz)“, Hospodářské noviny, 2025, <https://archiv.hn.cz/c1-67816360-zelena-pro-obri-cipovou-investici-evropska-komise-schvalila-ceskou-pobidku-pro-onsemi-v-rozнове>.

⁸³ Jan Krčál et al., „Cesty k čisté a levné elektřině v roce 2050“ (Fakta o klimatu, 2024), <https://faktaoklimatu.cz/studie/2024-cesty-k-ciste-a-levne-elektrine-2050>.

velkými dekarbonizačními projekty.⁸⁴ Česká ocel zároveň získá nízkoemisní certifikaci, která jí umožní vstoupit na aktuálně se utvářející trh se zelenou ocelí: ať už v oblasti veřejných zakázek, jak plánují evropské strategie, nebo v rychle se rozvíjejících sektorech udržitelné ekonomiky, jako je železniční doprava, větrná energetika nebo elektromobilita.⁸⁵

Druhou podmínkou je potom spravedlivé rozdělení nákladů a budoucích zisků z modernizace ocelářství mezi soukromý a veřejný sektor. Státní příspěvek můžeme chápat jako svého druhu bailout, který má před kolapsem zachránit strategické odvětví. Tím pádem trpí také typickým problémem většiny bailoutů, tedy socializací nákladů, které jsou z velké části vynaloženy z veřejných zdrojů, a privatizací zisků, které v konečném důsledku obohatí především majitele a akcionáře transformovaného odvětví.⁸⁶ V případě českých oceláren přitom můžeme argumentovat, že k nerovnoměrnému rozdělení zisků a nákladů již dochází: zatímco nutnost státní podpory při investování do stavby EOP firmy obhajují nízkými maržemi v sektoru, například mateřská společnost Třineckých železáren Moravia Steel vyplatila v letech 2022–2023 na dividendách dohromady zhruba 6 miliard korun⁸⁷. Výši podpory v závislosti na hospodaření firmy do určité míry adresuje CISAF, jelikož součástí státní podpory musí být také mechanismus jejího zpětného vymáhání (claw-back), který umožní vrátit část veřejných prostředků v případě, že se ekonomické výsledky projektu ukážou příznivější, než se očekávalo;⁸⁸ toto opatření však řeší pouze malou část problematiky spojené se spravedlivým rozdělením nákladů. Konkrétní odpověď, jak by řešení této otázky mělo vypadat v případě záchrany českých oceláren, se bude odvíjet od dalšího vývoje jednání mezi firmami a státem. Je však stěžejní, aby spravedlivé rozdělení nákladů a přínosů hrálo roli nejen v těchto diskuzích, ale i v širší veřejné debatě věnující se budoucnosti ocelářské výroby v Česku.

Proto by podpora ocelářství měla jít ruku v ruce s plněním konkrétních dekarbonizačních milníků, být sladěna s modernizačními kroky v elektroenergetice a nastavena tak, aby umožnila transformaci za co nejnižších veřejných nákladů. Mechanismus claw-back je potřeba nastavit tak, aby současně zamezil nadměrné kompenzaci a neblokoval bankovní financování – například vazbou na skutečnou ziskovost projektu a relevantních částí podnikové skupiny a realistickým vymezením referenčního scénáře včetně alternativních výrobních cest. V potenciálních jednáních o úpravách EU ETS (zejména bezplatné alokace) by ČR měla prosazovat řešení navázané na prokazatelný průběh transformace závodů, případně s postupným profilem alokace po přechodu na nízkoemisní výrobu namísto skokových propadů. Stát by si měl zároveň nezávisle ověřit funding gap a porovnat potřebu podpory napříč projekty na základě jednotné metodiky. A konečně je vhodné dekarbonizaci

⁸⁴ Hrubým výpočtem vychází, že výstavba EOP s dotací okolo 12 mld. Kč dosáhne emisní úspory okolo 1,4 milionu tun CO₂ (z 1,6 t na 0,5 t CO₂e/t oceli při roční výrobě 1,3 milionu tun), a tedy jedna ročně uspořené tuny emisí CO₂ potřebovala dotaci 8 400 Kč. Oproti tomu například modernizace teplárny Karviná s dotací 5 mld. Kč a roční úsporou emisí okolo 227 000 t CO₂ vedla k 22 000 Kč na uspořené tuny CO₂. Podobně tak modernizace ZEVO v SAKO Brno dostala dotaci 2,85 mld. Kč a s úsporami emisí 160 000 tCO₂e dosahuje 17 800 Kč na tunu. (SFŽP, Seznam schválených projektů z Modernizačního fondu; TESO, Multipalivový kotel K7 v Teplárně Karviná, 2022; Co se děje v Brně, „V areálu SAKO Brno vznikne nová spalovací linka. V rámci územního řízení se k projektu vyjádří i město Brno“, 2021).

⁸⁵ Druhá ekonomická transformace, Mapa příležitostí (2025),

<https://www.mapaprilezitosticeska.cz/files/Mapa-prilezitosti-2025.pdf>.

⁸⁶ Např. Mariana Mazzucato, „The Value of Everything: Making and Taking in the Global Economy“, First trade paperback edition (Public Affairs, 2020).

⁸⁷ Moravia Steel, „Konsolidovaná výroční zpráva 2023“ (2024), 41,

https://trz.cz/assets/uploads/vyrocky/MS_CZ_VZ2023.pdf.

⁸⁸ Ministerstvo životního prostředí, „VÝZVA MODF – ENERGETICKÝ FOND K PŘEDKLÁDÁNÍ ŽÁDOSTÍ O POSKYTNUTÍ PODPORY Z PROSTŘEDKŮ MODERNIZAČNÍHO FONDU“, 2024, https://sfzp.gov.cz/files/documents/storage/2024/06/13/1718269326_P2_ModF_Vyzva_1_2024_ENERG_cistopis.pdf.

průmyslu explicitně ukotvit ve Státní energetické koncepci a navazujících implementačních dokumentech.

Poslední scénář, který nastiňujeme, částečně adresuje otázku rozdělení nákladů a zisků a je také reflexí strategií využitých v posledních letech v jiných evropských zemích. Konkrétně jde o scénář, v němž stát poskytne ocelářskému sektoru podporu a zároveň do něj přímo vstoupí v určité vlastnické kapacitě. K podobné situaci došlo začátkem roku 2024 v Itálii,⁸⁹ v polovině roku 2025 ve Spojeném království⁹⁰ a na konci loňského roku i v Polsku.⁹¹ Výhodou této možnosti je, že zatímco stát na sebe bere riziko záchrany oceláren a spojené finanční náklady, nedojde zároveň k privatizaci zisků, jak se to může stát v případě čistě dotačního scénáře. Současně s tím by se zvýšila veřejná kontrola nad výrobou rozvojově a strategicky významné suroviny a ve státním vlastnictví by se ocitla hodnotná společnost, kterou by bylo možné v čase konjunktury znovu odprodat (podobně jako je to v plánu v případě zmíněných italských oceláren).

Tento scénář má samozřejmě řadu úskalí. Určitá míra odstínění od tržních tlaků otevírá prostor pro pokles efektivity výroby, jak ve smyslu inovací a růstu produktivity, tak i co do dalšího snižování emisí. Obavy, že „erární“ veřejně vlastněné společnosti snáze podléhají korupci, nekalým hospodářským praktikám a poklesu efektivity výroby, jsou odůvodněné a v souvislosti s debatou o průmyslové politice se vyskytují běžně. Jak však argumentují mnozí experti,⁹² s podobnými riziky se potýká řada dalších sektorů (včetně například zdravotnictví či vzdělávání), společenský konsenzus je však toleruje, jelikož přínosy veřejné intervence tyto neduhy dlouhodobě převyšují. Tato rizika zároveň může zmírnit tlak občanské společnosti na transparentnost státních podniků kombinovaný s jejich alespoň částečným vystavením tržním tlakům (tak aby se nestaly zcela závislými na státní podpoře). Přestože i v tomto případě by konkrétní podoba státního vstupu do ocelářství samozřejmě závisela na výsledku jednání mezi státem a firmami, v obecné rovině jej považujeme za potenciálně efektivní možnost dalšího rozvoje českého ocelářství.

⁸⁹ Reuters, „Italy Seeks over \$8 Billion in Damages from ArcelorMittal over ILVA Steelworks, FT Reports“.

⁹⁰ Jennifer Meierhans et al., „What is British Steel, who owns it and why has the government taken control?“, BBC, 2025, <https://www.bbc.com/news/articles/c5y66y4okgpo>.

⁹¹ <https://www.polskieradio.pl/>, „Poland’s government acquires strategic steel mill to ensure military supplies“.

⁹² Např. Dani Rodrik, „Normalizing Industrial Policy“, 2008.

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace, která se věnuje výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Jako přední nezávislý zahraničně-politický think-tank AMO publikuje analýzy a poskytuje platformu pro kvalifikovanou diskusi aktérům zahraniční, evropské a bezpečnostní politiky. Aktuální témata vysvětluje i široké veřejnosti. Jejím posláním je zkvalitňovat českou zahraniční politiku a přispívat k utváření světa, který ctí hodnoty svobody, demokracie a udržitelnosti.

www.amo.cz

bsky.app/profile/amocz

info@amo.cz

x.com/AMO_cz

Žitná 608/27, 110 00 Praha 1

[instagram.com/AMO.cz](https://www.instagram.com/AMO.cz)

www.facebook.com/AMO.cz

[linkedin.com/company/amocz](https://www.linkedin.com/company/amocz)

Helena Drdlová

Helena Drdlová je doktorskou výzkumníci v oboru mezinárodní politické ekonomie na Helsinské univerzitě a absolventkou oboru mezinárodní vztahy a hospodářská politika na Masarykově univerzitě. Ve svém výzkumu se věnuje politické ekonomii postsocialistických zemí střední a východní Evropy, a to především v kontextu ekonomické závislosti regionu a využití průmyslové politiky jako nástroje k jejímu překonání. Absolvovala druhý ročník vzdělávacího programu AMO klima Aklimatizace, v rámci kterého se zabývala například dopady zelené transformace na český automobilový průmysl.

helena.drdlova@helsinki.fi

Antonín Šámal

Antonín Šámal je analytikem AMO klima. Vystudoval mechanické inženýrství na Univerzitě v Bath. Během studia prošel několika stážemi v oblasti udržitelnosti a moderní energetiky ve Velké Británii a na Slovensku. Aktuálně pracuje jako analytik dekarbonizace v britské konzultační společnosti GreenPlace. Absolvoval první ročník vzdělávacího programu AMO klima Aklimatizace a podílil se na organizaci letní akademie Discover. V AMO se zaměřuje na udržitelnou transformaci průmyslu a energetiky v České republice i v Evropě.

antonin.samal@amo.cz